

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2553

Vragen van het lid **Van Gerven** (SP) aan de ministers van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en van Buitenlandse Zaken over *de uitbraak van varkensgriep*. (Ingezonden 27 april 2009)

1
Welke maatregelen neemt het kabinet tegen de varkensgriep? Bent u bereid dit binnen vierentwintig uur naar de Kamer te zenden?

2
Worden mensen die sinds 17 april jl. uit Mexico zijn gekomen actief opgespoord? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, bent u bereid dit te gaan doen om het risico van eventuele verdere verspreiding te beperken?

3
Is het u bekend dat op grond van de nieuwe internationale gezondheidsregeling van de WHO en de Wet publieke gezondheid op internationale luchthavens extra maatregelen moeten worden genomen om verspreiding van infectieziekten te beperken of te voorkomen? Welke maatregelen heeft het kabinet in dit kader inmiddels genomen bij de Nederlandse internationale luchthavens en andere risicogebieden? Welke aanvullende maatregelen is het kabinet nog van plan te nemen op de internationale luchthavens?

4
Welke maatregelen hebben andere landen genomen op internationale luchthavens?

5
Heeft het European Centre for Disease prevention and Control (ECDC) naar uw mening voldoende bevoegdheden om haar verantwoordelijkheid te kunnen nemen in het kader van de internationale infectieziektenbestrijding? Zo ja, waarom vindt u dat? Zo nee, hoe kan dat verbeteren en op welke manier gaat u zich hiervoor inzetten?

6
Zijn er voldoende antivirale middelen beschikbaar, zowel in Nederland als in andere landen? Zo nee, deelt u de mening dat onvoldoende maatregelen van omringende landen op dit gebied ook een risico voor Nederland inhouden? Zo ja, wat gaat u hieraan doen?

7
Is er naar uw mening sprake van fase 4 (WHO phase of pandemic alert), aangezien er sprake is van overdracht van mens op mens? Zo ja, op welke wijze gaat u hier op aandringen binnen de internationale gemeenschap en welke maatregelen gaat u zelf nemen die passen bij deze fase?

8
Op basis van welke criteria wordt in het geval van uitbraken van

infectieziekten een negatief reisadvies uitgebracht? In welk stadium wordt besloten een negatief reisadvies voor Mexico en eventueel andere landen uit te vaardigen?

9
Welke acties worden er genomen, in Nederland en internationaal, om op zo kort mogelijke termijn een vaccin te ontwikkelen? Hoe lang gaat het volgens u naar schatting duren voordat er een vaccin ontwikkeld is?

Antwoord

Antwoord van minister **Klink** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport), mede namens de minister van Buitenlandse Zaken (ontvangen 4 mei 2009)

1
Het kabinet bereidt zich al sinds enkele jaren voor op een grieppandemie. De Kamer is hierover in verschillende brieven geïnformeerd. Zo zijn er bijvoorbeeld nationale en regionale draaiboeken ontwikkeld en beschikt Nederland over een ruime voorraad antivirale middelen. Onder aansturing van het kabinet bereiden ook vitale sectoren zich voor. Verder is per 1 december 2008 de Wet publieke gezondheid (Wpg) in werking getreden. Deze wet regelt met name de meldingsstructuur van infectieziekten alsook de bevoegdheden van bestuurders om op te kunnen treden, juist bij situaties als een pandemie.

Concreet ten aanzien van de varkensgriepvariant heeft het RIVM afgelopen vrijdag een bericht doen uitgaan om alle artsen te wijzen op de uitbraak. Ook is er een persbericht uitgegaan voor reizigers uit Mexico. Hen is geadviseerd om zich te melden bij de huisarts of GGD wanneer er binnen 7 dagen na terugkomst sprake is van temperatuursverhoging boven de 38,5 graden en luchtwegklachten (zoals hoesten). GGD Kennemerland heeft op Schiphol informatiemateriaal uitgedeeld aan reizigers en posters opgehangen met dezelfde boodschap (zie bijlage 1 en 2).¹

Ook heeft GGD Kennemerland met Schiphol procedures afgesproken over hoe te handelen wanneer zich een zieke passagier in een vliegtuigtoestel bevindt komend uit Mexico.

Wanneer er zich in Nederland een patiënt meldt die verdacht wordt besmet te zijn met het nieuwe griepvirus wordt er gehandeld conform bovengenoemde draaiboeken.

Het kabinet, ten slotte, is zeer alert. Nederland is nauw aangesloten op de internationale structuren van de Europese Unie en de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO). Bij het Ministerie van VWS is het departementaal crisiscentrum ingericht en er is doorlopend contact met het RIVM. Op interdepartementaal niveau heeft er reeds informerend overleg plaatsgevonden. Wanneer de situatie hier aanleiding toe geeft zal het kabinet, op basis van adviezen van de inhoudelijk deskundigen, internationaal van WHO en EU en nationaal van het RIVM, zonedig aanvullende maatregelen nemen. Het RIVM brengt, in overleg met het Ministerie van VWS, dagelijks een nieuwsbericht uit met de laatste stand van zaken.

2

Nee, de maatregelen die onder vraag 1 zijn benoemd acht ik momenteel voldoende. Zoals aangegeven volg ik de adviezen van de WHO en het ECDC in deze. Dit is ook conform de handelwijze zoals afgesproken binnen Europa.

3

De Internationale gezondheidsregeling is in Nederland

verankerd in de Wet publieke gezondheid (Wpg). Binnen deze wet zijn luchthavens aangewezen waar extra maatregelen getroffen moeten worden. Burgemeesters van de betreffende luchthavens hebben extra bevoegdheden richting luchthavens en luchtvaartmaatschappijen. Ook zijn in het Besluit publieke gezondheid, behorend bij deze wet, verplichtingen opgenomen, specifiek voor luchthavens. Zo moet er bijvoorbeeld een plan gemaakt worden voor noodsituaties op het gebied van de infectieziektebestrijding. Het RIVM heeft een draaiboek geschreven om GGD'en, die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de infectieziektebestrijding, en luchthavens te ondersteunen bij de uitvoering van deze taak. GGD Kennemerland heeft verder met Schiphol procedures afgesproken over hoe te handelen indien een passagier op een vlucht vanuit Mexico ziekteverschijnselen vertoont die passen bij de nieuwe griep. In die situatie worden de persoonsgegevens van de passagiers in de rijen rondom de patiënt verzameld. Als de diagnose bij de patiënt bevestigd wordt, krijgen deze passagiers vervolginstructies.

4

Hierover zijn op Europees niveau afspraken gemaakt. Informatie wordt verstrekt aan passagiers die terugkeren uit gebieden met bewezen infecties door varkensgriep. Passagiers wordt geadviseerd actief hulp te zoeken, wanneer zij koorts krijgen en luchtwegklachten ontwikkelen binnen 7 dagen na terugkeer. Ook worden adviezen verstrekt over (hand)hygiëne. Deze wijze van handelen komt overeen met wat er in Nederland gebeurt. Een enkel land heeft nog additionele maatregelen genomen. Zo worden in Duitsland passagiers verplicht hun persoonsgegevens achter te laten, wanneer er één of meerdere medepassagiers aan boord verschijnselen hebben die kunnen wijzen op de nieuwe griep (bijvoorbeeld koorts). In Spanje wordt het personeel op de rechtstreekse vluchten van en naar Mexico geadviseerd om personal protective equipment (PPE) aan boord te hebben.

Daarnaast zijn er landen die temperatuurscreening bij passagiers en het gebruik van desinfecterende matten op luchthavens voorschrijven. Deze methoden zijn niet geadviseerd door de WHO en de meerwaarde is niet bewezen. In Nederland worden deze maatregelen daarom niet getroffen.

5

Het ECDC is een adviesorgaan ten behoeve van de Europese Commissie en de lidstaten. Het ECDC vervult bij de uitbraak van het nieuwe griepvirus in deze rol een belangrijke functie, bijvoorbeeld door te adviseren over het nut van te nemen maatregelen en het opstellen van een zogenaamde casusdefinitie. Ik acht het niet nodig dat zij extra bevoegdheden krijgt. De Europese Commissie speelt een belangrijke rol in de coördinatie en afstemming van te nemen maatregelen, met in achtname van de eigen verantwoordelijkheid van de lidstaten voor de volksgezondheid. De lidstaten van de EU hebben de afgelopen dagen uitgesproken zoveel mogelijk geharmoniseerd op te willen treden

6

Er zijn voldoende antivirale middelen beschikbaar, wanneer uitgegaan wordt van de scenario's die het kabinet tot op heden hanteert voor een wereldwijde griepdemonie. In dit scenario wordt erop gerekend dat maximaal 30% van de bevolking ziek wordt. Voor de volledigheid wil ik melden dat van deze situatie op dit moment in elk geval geen sprake is. Het is niet uitgesloten dat er landen zijn, met name buiten Europa, die onvoldoende maatregelen treffen. Ik ben echter van mening dat we met de Internationale Gezondheids Regeling (IGR) mondiaal het maximale doen om lidstaten te bewegen hun verantwoordelijkheid te nemen. Alle WHO-lidstaten hebben zich met de IGR immers gecommitteerd aan een minimaal vereist niveau van voorbereiding op grootschalige uitbraken van infectieziekten. Overigens beschikt de WHO, specifiek voor een griepdemonie, over 3 miljoen kuren antivirale middelen. Deze kunnen, afhankelijk van het verloop van de epidemonie, ingezet worden waar nodig.

7

Maandag 27 april heeft de WHO fase 4 afgekondigd.

In deze fase 4 zal Nederland dezelfde principes hanteren ten aanzien van het actief opsporen van ziektegevallen, thuisisolatie en behandeling van patiënten, als in fase 3. Wel worden persoonlijke beschermingmaatregelen uitgebreid bij personeel dat diagnostiek afneemt bij een patiënt, om zo de kans op overdracht te verminderen. Ook wordt de bestaande griepsurveillance voortgezet buiten het traditionele griepseizoen.

De afspraken voor fase 4 staan, evenals die van fase 3, vermeld in het RIVM draaiboek «Incidentele introductie nieuw humaan influenzavirus in Nederland».

De GGD'en hebben dit draaiboek afgelopen jaren afgestemd met huisartsen en andere betrokken professionals in hun regio. Ook zijn er verschillende oefeningen georganiseerd.

In het algemeen zijn maatregelen uit fase 4 gericht op het verhogen van de waakzaamheid in de medische sector en het voorlichten en instrueren van de bevolking over de kenmerken van een eventuele pandemie en wat men kan doen om besmetting te voorkomen.

8

Naar aanleiding van de meest recente ontwikkelingen is het reisadvies van het ministerie van Buitenlandse Zaken op 28 april aangepast.

Niet-essentiële reizen naar Mexico worden ontraden. Het reisadvies voor Mexico bevat verder onder andere informatie over te nemen beschermingsmaatregelen en doorverwijzingen naar relevante websites zoals die van het RIVM. Het ontraden van niet-essentiële reizen betekent overigens niet dat het ministerie een «negatief» reisadvies uitbrengt. In een reisadvies worden tal van zaken aan de orde gesteld die invloed kunnen hebben op de veiligheidssituatie. Dat kan ook leiden tot een advies om niet te reizen, waarbij diverse gradaties mogelijk zijn, maar reisadviezen zijn nooit bindend. Het is de verantwoordelijkheid van de reiziger zelf en van de desbetreffende touroperator om een reis al dan niet te laten doorgaan. De reiziger kan informatie over reisadviezen en de betekenis ervan vinden op de website

van het ministerie van Buitenlandse Zaken.

9

Onder verantwoordelijkheid van de WHO wordt in de VS het nieuwe griepvirus geschikt gemaakt voor vaccinontwikkeling. Dit wordt vervolgens beschikbaar gesteld aan alle vaccinfabrikanten. Het duurt naar verwachting minimaal 6 maanden voordat een vaccin tegen dit nieuwe griepvirus beschikbaar is.

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.